

EDITORIAL

Třetí Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity v nové řadě pedagogické (U3) vznikl v době významných personálních a organizačních přeměn Ústavu pedagogických věd a po neplánované přestávce navazuje na předcházející čísla publikovaná v roce 1996 a 1997.

Sborník nemá, kromě širokého vymezení oboru pedagogických věd, zastřešující téma. Spíše jej lze charakterizovat jako různorodý tematicky, metodologicky a v jistém ohledu i autorsky. Je to dáno tím, že jsou v něm tentokrát prezentovány pouze příspěvky interních členů Ústavu pedagogických věd FF MU – s výjimkou příspěvku L. Hřebíčka, donedávna kmenového, dnes externího pracovníka Ústavu a (spolu)autorů medailonů, kteří jsou však s naším pracovištěm také spjati (Vladimír Jůva coby bývalý a dlouholetý vedoucí, Silvie Pelcová jako studentka). Místo externích přispěvatelů je v tomto sborníku dán nebývale velký prostor mladým pracovníkům a doktorandům Ústavu pedagogických věd k tomu, aby mohli prezentovat výsledky své práce. Chápeme to jako dobrou příležitost představit širší odborných zájmů lidí našeho pracoviště. Tímto postupem však rozhodně nechceme naznačit, že pedagogická řada Sborníku prací FF BU bude napříště přispěvatelům zvenčí uzavřena. Naše plány do budoucna jsou právě opačné.

Sborník obsahuje sedm článků, jedno krátké sdělení a dva medailony. Začíná návratem k historickým kořenům pracoviště v podobě záznamu vzniku a vývoje Pedagogického semináře na FF MU v meziválečném období (Jiří Zounek). Od historie první poloviny 20. století se potom přesouvá k událostem jeho druhé poloviny: v rámci srovnávací pedagogiky jsou zde prezentována hlavní témata, otázky a problémy vzdělávací politiky v moderní evropské společnosti v 60. až 90. letech 20. století (Milada Rabušicová). Jedním z nejvýznamnějších témat, jež představuje skutečnou změnu v pohledu na vzdělávání dospělých, je jejich profesionalita. O profesionalitě dospělých ze sociálně edukativního hlediska je další příspěvek (Libor Hřebíček). Přestože pedagogika se již dávno nechápe jako obor soustředěný jen na instituce určené jistému časově omezenému období lidského života, zůstává škola stále ve středu zájmu pedagogického uvažování. O škole jako organizaci či pospolitosti je z hlediska pedagogického managementu pojednáno v dalším příspěvku (Milan Pol). Zajímavým, i když většinou v posledních letech výzkumně opomíjeným tématem, jsou málotřídky. Přitom

právě ony mají v sobě potenciál školy – pospolitosti. O málotřídkách, v souvislostech současného prostředí českého venkova, je následující sdělení (Kateřina Emmerová). Poslední dva příspěvky jsou věnovány didaktickým tématům. Nejprve, v pohledu historickém, je pojednáno o noetických základech didaktiky konce 19. století v dílech G. A. Lindnera a F. Čády (Lenka Hloušková), a potom, v pohledu speciální pedagogiky, je věnována pozornost dětem se specifickými poruchami učení a chování ve škole a o způsobům, jak s nimi pracovat (Dita Janderková). Do oboru didaktiky spadá také krátké sdělení na téma výukové komunikace, konkrétně jejích obsahových a sémantických hledisek (Dagmar Hamalová). Sborník je uzavřen dvěma medailony: k 75. narozeninám Lubomíra Mojžíška (Vladimír Jůva) a ke 100. výročí narození Stanislava Velinského, předválečného člena Pedagogického semináře FF MU (Silvie Pelcová, Jiří Zounek). Tematicky se tak vrací na začátek, k počátkům tradice oboru pedagogiky na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Věříme, že sborník nabízí vhled nejen do pestrosti výzkumných zájmů autorů, ale naznačuje také část spektra programu, který Ústav pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity nabízí v různých druzích studia.

Milada Rabušicová,
redaktorka sborníku

Milan Pol,
vedoucí Ústavu pedagogických věd FF MU